

Miks tekivad puudele tuulepesad?

REPRO

Olen näinud mitmel pool kasevõras, aga ka teistel puudel varesepesi meenutavaid kogumikke – tuuleluudasid. Mida need endast kujutavad ja kuidas tekivad?

Vastab

VÄINO PALLUM

Tuuleluud, tuulepesa ehk nõialuud on tihedalt kasvavate ja ohtralt harunevate lühikeste okste põimik. Ühe suure puu võras võib olla neid isegi mitukümmend. Selline tihe oksapõimik tekib uinunud pungade tärkamise ja võrsete ebanormaalse vohava kasvu tagajärjel, mida põhjustavad enamasti seente eritatud bioaktiivsed ained.

Enamasti on süüdlasteks *Taphrina* seeneperekonna liigid: *Taphrina turgida* (kasel), *T. cerasi* (kirsipuul), *T. insititiae* (ploomipuul).

Harvemini tekitavad nõialuuda mükoplasmad (vaarika-nõialuud, robiinia ehk ebaakaatsia nõialuud), aga ka mõned punga- ja võrsekahjurid (putukad ja lestad) võivad niisuguseid moodustisi põhjustada.

Kui vaadata lehtpuid, siis kõige rohkem esineb tuuleluudasid aruja sookasel, vähem pärnal, kirsipuul, ploomipuul, vahtral ja lepal.

Vaarika tuule- ehk nõialuud annab põõsale tõepoolest luua väljanägemise. Ühel põõsal võib olla kuni paarsada lühikest ja nõrka võrset. Põõsas ise on madalakasvuline, lehed normaalsest väiksemad ja kortsunud ning õied moondunud.

Kirsi- ja ploomipuu oksapõimiku okstel on lehed kitsad, pruunistuvad ja varisevad. Paari aasta möödudes need oksad kuivavad.

Nõialuudsust põhjustav seen pesitseb seeneniidistikuna taime kudedes. Puu kasvuperioodil tungib ta uutesse noortesse võrsetesse, talvitub seal, põhjustades kevadel uinunud pungade puhkemise. Nii kasvab nõialuud iga aastaga suuremaks.

Siiani ei ole teada, kuidas toimub puu esialgne nakatumine.

Tuuleluudasid esineb ka okapuudel, eeskätt vanematel. Arvatavasti põhjustavad seda pungade kasvukuhiku geenimutatsioone põhjustavad tegurid.

